

Podmiot wnoszący
Komitet Społeczny
„Polski Ład”

Senat Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6/8
00-902 Warszawa

Przedmiot petycji – wprowadzenie ustawy o ochronie najważniejszych interesów państwa oraz bezpieczeństwie obywateli Polski.

Petycja

Działając w interesie publicznym, na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku (Dz.U. z 2014 r. poz. 1195, ze zm.), wnosimy o rozpoczęcie w trybie pilnym procedury inicjatywy ustawodawczej w celu wprowadzenia w życie projektu **ustawy o ochronie najważniejszych interesów państwa oraz bezpieczeństwie obywateli Polski** (projekt ustawy wraz z uzasadnieniem w załączeniu).

Władza ustawodawcza powinna swym działaniem zapewniać Polakom nie tylko poczucie bezpieczeństwa, ale przede wszystkim tworzyć i stać na straży procedur, które takie bezpieczeństwo Polsce i Polakom zapewniają i gwarantują. Przeprowadzona analiza obowiązujących źródeł prawa ujawnia niedoskonałości w wielu dziedzinach objętych legislacją.

W niniejszej petycji pragniemy zwrócić uwagę na zagadnienie konieczności zapewnienia ochrony najważniejszym interesom państwa oraz bezpieczeństwa obywateli Polski.

W większości obowiązujących źródeł prawa, poza nielicznymi wyjątkami, które przywołujemy w uzasadnieniu projektu ustawy, zawarte sformułowania odnośnie do obowiązku posiadania obywatelstwa polskiego przyjmują formę „funkcję X może pełnić osoba

posiadająca obywatelstwo polskie [kropka]”. Taki techniczny zapis zdaniem autorów projektu nie jest wystarczający, gdyż nie daje gwarancji, że istotne dla bezpieczeństwa kraju i obywateli stanowiska będą wolne od osób zobowiązanych do zachowania wobec innych państw i organizacji lojalności wynikającej na przykład z tytułu posiadania innego obywatelstwa.

Pozostawienie jedynie wymogu „posiadania obywatelstwa polskiego” w oderwaniu od rzeczywistego wieloletniego uczestnictwa we wspólnocie kulturowej, etnicznej, językowej wynikającej z przynależności do narodu może prowadzić do sytuacji, w której posłem, senatorem, szefem służb specjalnych, a nawet prezydentem naszego kraju może zostać osoba, której jedyny związek z Polską i Polakami wynika z faktu posiadania polskiego paszportu. W przekonaniu wnioskodawców niewłaściwą jest sytuacja, w której uzyskanie „Karty Polaka” jest procesem trudniejszym i wymagającym większego wysiłku niż uzyskanie stanowiska w obszarach strategicznych.

Kwestie ograniczenia dostępności niektórych stanowisk dla osób posiadających wyłącznie obywatelstwo polskie są ważne dla szerokich warstw społeczeństwa. Temat ten jest na stałe obecny tak w Internecie- we wpisach i komentarzach na wielu portalach internetowych, jak i w rozmowach toczonych publicznie oraz podczas prywatnych spotkań. Wiele przeprowadzonych i wysłuchanych rozmów dało impuls do napisania projektu ustawy będącego odpowiedzią na obawy oraz oczekiwania Polek i Polaków.

Projekt ten wraz z wyczerpującym uzasadnieniem składamy na ręce przedstawicieli Izby Wyższej Parlamentu. Ufamy, że ochrona najważniejszych interesów państwa oraz bezpieczeństwo obywateli Polski są dla pań i panów senatorów dobrem najwyższym.

W imieniu Komitetu Społecznego

Ustawa z dnia

o ochronie najważniejszych interesów państwa oraz bezpieczeństwie obywateli Polski.

Art. 1 Ustawa określa najważniejsze obszary oraz funkcje, które są kluczowe dla ochrony interesów państwa oraz mają wpływ na bezpieczeństwo obywateli Polski.

Art. 2 Obszarami kluczowymi dla ochrony najważniejszych interesów państwa oraz mającymi wpływ na bezpieczeństwo obywateli Polski w rozumieniu niniejszej ustawy są:

- władza ustawodawcza,
- bezpieczeństwo zewnętrzne,
- bezpieczeństwo wewnętrzne.

Art. 3 Kluczowe stanowiska lub wszelkie inne przewidziane prawem funkcje w obszarach wskazanych w art. 2 mogą pełnić osoby posiadające wyłącznie obywatelstwo polskie.

Obywatelstwo to musi być nabyte na mocy „prawa krwi”, tj. zgodnie z art. 14 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim.

Art. 4 Do stanowisk, funkcji oraz osób, wobec których stawia się wymagania opisane w art. 3, zalicza się:

- 1) Prezydenta Rzeczypospolitej,
- 2) Prezesa Rady Ministrów,
- 3) Wiceprezesa Rady Ministrów,
- 4) Członków Rady Ministrów,
- 5) Dyrektorów departamentów utworzonych w poszczególnych ministerstwach,
- 6) Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa,
- 7) Posłów,
- 8) Senatorów,
- 9) Prezesa Najwyższej Izby Kontroli,
- 10) Członków zarządów spółek z udziałem skarbu państwa,
- 11) Członków zarządu spółek-córek z udziałem skarbu państwa,
- 12) Członków organu nadzoru spółek z udziałem skarbu państwa,

- 13) Członków organu nadzoru spółek-córek z udziałem skarbu państwa,
- 14) Funkcjonariuszy Agencji Wywiadu,
- 15) Funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- 16) Funkcjonariuszy Służby Wywiadu Wojskowego,
- 17) Funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego,
- 18) Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego,
- 19) Prezesa Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych,
- 20) Prezesa Narodowego Banku Polskiego,
- 21) Członków Komisji Nadzoru Finansowego,
- 22) Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 23) Rzecznika Praw Dziecka,
- 24) Szefa Służby Cywilnej,
- 25) Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Uzasadnienie

Zachowanie należytej troski o bezpieczeństwo państwa i jego obywateli stanowi nadrzędny obowiązek każdej osoby pełniącej istotne funkcje w obszarach kluczowych dla ochrony najważniejszych interesów państwa i obywateli Polski.

Postanowienie to pozostawia poza zakresem zastosowania trzech pierwszych ustępów tego artykułu grupę stanowisk, które wiążą się z udziałem, pośrednim lub bezpośrednim, w wykonywaniu władzy publicznej oraz ze sprawowaniem funkcji, które mają na celu ochronę interesów ogólnych państwa lub innych organizacji publicznych. Stanowiska takie zakładają bowiem istnienie szczególnego poczucia solidarności zajmujących je osób wobec państwa, jak również wzajemność praw i obowiązków, które są podstawą więzi obywatelskiej.

Przy stanowiskach, które wiążą się z bezpośrednim lub pośrednim udziałem w wykonywaniu władzy publicznej, a także związanych z koniecznością zagwarantowania ochrony ogólnych interesów państwa i obywateli, wymaga się nie tylko najwyższych kompetencji, ale wymagany jest zwłaszcza szczególny stosunek lojalności wobec państwa i wprowadzana jest wzajemność praw i obowiązków stanowiących podstawę więzi narodowej (por. 149/79 Komisji p. Belgii, pkt 10). W języku potocznym odnosimy się tu do zdolności jednostki do poświęcenia własnych interesów dla dobra Narodu, a przede wszystkim posiadania szczególnego stosunku do państwa: jego istoty, tradycji, narodu przedstawianego jako „miłość do ojczyzny”.

W ocenie projektodawców zdolnym do najwyższych poświęceń dla dobra Polski i polskiego narodu jest jedynie ten, kto urodził się Polakiem, ten, komu kultura, historia i wszystko, co wiąże się z Polskością, były przekazywane od najmłodszych lat, który w tej kulturze wyrósł i uważa ją za integralną część własnej tożsamości.

Autorzy projektu pragną zwrócić uwagę, że w prawodawstwie polskim istnieją już przepisy warunkujące możliwość wykonywania określonych zadań jedynie przy spełnieniu warunku posiadania obywatelstwa polskiego. Przykładem takiego przepisu są:

- art. 31 pkt. 1 ustawy o Straży Granicznej Dz.U. z 1990 r. nr 178 poz. 462 z późn. zm. gdzie możemy znaleźć zapis o brzmieniu „*Śłużbę w Straży Granicznej może pełnić osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, niekarana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystająca w pełni z praw publicznych, posiadająca co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie*”

służbowej, której gotowa jest się podporządkować, a także dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych”

- art. 75 § 1 pkt. 1 ustawy prawo o prokuraturze Dz.U. z 2016 r. poz.177 z późn. zm. „*Na stanowisko prokuratora może być powołany ten, kto posiada wyłącznie obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich, a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego”*

- art. 61 § 1 pkt. 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych Dz.U. z 2001 r. nr 98 poz. 1070 z późn. zm. „*Na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto posiada wyłącznie obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych, a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe”*. Tożsame zapisy znajdziemy w ustawie o Sądzie Najwyższym oraz ustawie o Trybunale Konstytucyjnym.

Jak wynika z przytoczonych przykładów, przepisy tego typu występują wybiórczo i bez należytej konsekwencji. Na przykład: mimo że pełniący służbę funkcjonariusze SG zobligowani są do posiadania obywatelstwa polskiego, to wobec nadzorującego tę służbę ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nie stawia się wymogu posiadania obywatelstwa wyłącznie polskiego. Podobnie nie jest wymagane posiadanie obywatelstwa polskiego wobec kandydatów do służby w Agencji Wywiadu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Wywiadu i Kontrwywiadu Wojskowego.

Na sędziów i prokuratorów nakłada się obowiązek posiadania obywatelstwa wyłącznie polskiego, ale wobec Ministra Sprawiedliwości nikt nie wysuwa takiego żądania.

Brak takiego obowiązku autorzy niniejszego projektu uważają za niedopatrzenie wymagające natychmiastowego skorygowania.

Wszystkie osoby sprawujące władzę opartą na prawie publicznym, począwszy od Prezydenta Rzeczypospolitej, poprzez posłów, senatorów, premierów, ministrów, a także niektóre osoby wskazane w proponowanej ustawie, poza pełnieniem funkcji mających istotny wpływ na bezpieczeństwo państwa, mają dostęp do informacji tajnych i ściśle tajnych. Informacji, do których dostęp jest ściśle regulowany i przynajmniej w stosunku do części z tych informacji, które odnoszą się do spraw kluczowych dla ochrony najważniejszych interesów państwa i obywateli Polski, kwestia posiadania obywatelstwa polskiego powinna być warunkiem koniecznym, gdyż istnieją przesłanki, że informacje takie powinny być dostępne jedynie dla osób, dla których dobro Polski i Polaków, jest dobrem najwyższym.

Autorzy projektu nie zakładają, że brak zapisów o wyłącznie polskim obywatelstwie w wielu kluczowych dla bezpieczeństwa Polski ustawach wynika z czyjegokolwiek celowego działania,

ale wyrażają przekonanie, że- bez względu na to, czy ta ewidentna luka wynika z braku należytego nadzoru procesów legislacyjnych, przezorności czy z grzechu zaniechania- należy podjąć niezwłoczne działania porządkujące obecny stan prawny.

Należy podkreślić, że w przeszłości nawet przedstawiciele ruchów utożsamianych z ruchami narodowymi, nigdy nie podnosili kwestii posiadana wyłącznie polskiego obywatelstwa na eksponowanych stanowiskach, jednakże w obliczu sytuacji wojennej w najbliższym otoczeniu Polski niniejsza kwestia, zdaniem autorów, winna być podniesiona niezwłocznie i przepracowana w najszybszym możliwym terminie.

Ustawa nie pociąga za sobą skutków w sferze finansów państwa.

Podmiot wnoszący
Komitet Społeczny
„Polski Ład”

Senat Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Marszałku,

W dniu 10.01.2023 r. o godzinie 10:16 za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres petycje@senta.gov.pl oraz o godzinie 12:46 za pośrednictwem ePUAP (identyfikator dokumentu DOK141386102) Komitet Społeczny „Polski Ład” wniósł do Senatu petycję w sprawie rozpoczęcia w trybie pilnym procedury inicjatywy ustawodawczej, w celu wprowadzenia w życie projektu **ustawy o ochronie najważniejszych interesów państwa oraz bezpieczeństwie obywateli Polski.**

Do petycji dołączono projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

W dniu 13.01.2023 r. autorzy złożonego projektu ustawy dostrzegli w **art. 3** oczywistą omyłkę pisarską.

Mając na uwadze powyższe, w załączeniu składamy właściwie zredagowany projekt **ustawy o ochronie najważniejszych interesów państwa oraz bezpieczeństwie obywateli Polski** wraz z uzasadnieniem.

W imieniu Komitetu Społecznego

Ustawa z dnia

o ochronie najważniejszych interesów państwa oraz bezpieczeństwie obywateli Polski.

Art. 1 Ustawa określa najważniejsze obszary oraz funkcje, które są kluczowe dla ochrony interesów państwa oraz mają wpływ na bezpieczeństwo obywateli Polski.

Art. 2 Obszarami kluczowymi dla ochrony najważniejszych interesów państwa oraz mającymi wpływ na bezpieczeństwo obywateli Polski w rozumieniu niniejszej ustawy są:

- władza ustawodawcza,
- bezpieczeństwo zewnętrzne,
- bezpieczeństwo wewnętrzne.

Art. 3 Kluczowe stanowiska lub wszelkie inne przewidziane prawem funkcje w obszarach wskazanych w art. 2 mogą pełnić osoby posiadające wyłącznie obywatelstwo polskie.

Obywatelstwo to musi być nabyte na mocy „prawa krwi”, tj. zgodnie z art. 14 pkt 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim.

Art. 4 Do stanowisk, funkcji oraz osób, wobec których stawia się wymagania opisane w art. 3, zalicza się:

- 1) Prezydenta Rzeczypospolitej,
- 2) Prezesa Rady Ministrów,
- 3) Wiceprezesa Rady Ministrów,
- 4) Członków Rady Ministrów,
- 5) Dyrektorów departamentów utworzonych w poszczególnych ministerstwach,
- 6) Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa,
- 7) Posłów,
- 8) Senatorów,
- 9) Prezesa Najwyższej Izby Kontroli,
- 10) Członków zarządów spółek z udziałem skarbu państwa,
- 11) Członków zarządu spółek-córek z udziałem skarbu państwa,
- 12) Członków organu nadzoru spółek z udziałem skarbu państwa,

- 13) Członków organu nadzoru spółek-córek z udziałem skarbu państwa,
- 14) Funkcjonariuszy Agencji Wywiadu,
- 15) Funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- 16) Funkcjonariuszy Służby Wywiadu Wojskowego,
- 17) Funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego,
- 18) Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego,
- 19) Prezesa Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych,
- 20) Prezesa Narodowego Banku Polskiego,
- 21) Członków Komisji Nadzoru Finansowego,
- 22) Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 23) Rzecznika Praw Dziecka,
- 24) Szefa Służby Cywilnej,
- 25) Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Uzasadnienie

Zachowanie należytej troski o bezpieczeństwo państwa i jego obywateli stanowi nadrzędny obowiązek każdej osoby pełniącej istotne funkcje w obszarach kluczowych dla ochrony najważniejszych interesów państwa i obywateli Polski.

Postanowienie to pozostawia poza zakresem zastosowania trzech pierwszych ustępów tego artykułu grupę stanowisk, które wiążą się z udziałem, pośrednim lub bezpośrednim, w wykonywaniu władzy publicznej oraz ze sprawowaniem funkcji, które mają na celu ochronę interesów ogólnych państwa lub innych organizacji publicznych. Stanowiska takie zakładają bowiem istnienie szczególnego poczucia solidarności zajmujących je osób wobec państwa, jak również wzajemność praw i obowiązków, które są podstawą więzi obywatelskiej.

Przy stanowiskach, które wiążą się z bezpośrednim lub pośrednim udziałem w wykonywaniu władzy publicznej, a także związanych z koniecznością zagwarantowania ochrony ogólnych interesów państwa i obywateli, wymaga się nie tylko najwyższych kompetencji, ale wymagany jest zwłaszcza szczególny stosunek lojalności wobec państwa i wprowadzana jest wzajemność praw i obowiązków stanowiących podstawę więzi narodowej (por. 149/79 Komisji p. Belgii, pkt 10). W języku potocznym odnosimy się tu do zdolności jednostki do poświęcenia własnych interesów dla dobra Narodu, a przede wszystkim posiadania szczególnego stosunku do państwa: jego istoty, tradycji, narodu przedstawianego jako „miłość do ojczyzny”.

W ocenie projektodawców zdolnym do najwyższych poświęceń dla dobra Polski i polskiego narodu jest jedynie ten, kto urodził się Polakiem, ten, komu kultura, historia i wszystko, co wiąże się z Polskością, były przekazywane od najmłodszych lat, który w tej kulturze wyrósł i uważa ją za integralną część własnej tożsamości.

Autorzy projektu pragną zwrócić uwagę, że w prawodawstwie polskim istnieją już przepisy warunkujące możliwość wykonywania określonych zadań jedynie przy spełnieniu warunku posiadania obywatelstwa polskiego. Przykładem takiego przepisu są:

- art. 31 pkt. 1 ustawy o Straży Granicznej Dz.U. z 1990 r. nr 178 poz. 462 z późn. zm. gdzie możemy znaleźć zapis o brzmieniu „*Śłużbę w Straży Granicznej może pełnić osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, niekarana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystająca w pełni z praw publicznych, posiadająca co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie*”

służbowej, której gotowa jest się podporządkować, a także dająca rekojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych”

- art. 75 § 1 pkt. 1 ustawy prawo o prokuraturze Dz.U. z 2016 r. poz.177 z późn. zm. „*Na stanowisko prokuratora może być powołany ten, kto posiada wyłącznie obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich, a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego*”

- art. 61 § 1 pkt. 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych Dz.U. z 2001 r. nr 98 poz. 1070 z późn. zm. „*Na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołany ten, kto posiada wyłącznie obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych, a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe*”. Tożsame zapisy znajdziemy w ustawie o Sądzie Najwyższym oraz ustawie o Trybunale Konstytucyjnym.

Jak wynika z przytoczonych przykładów, przepisy tego typu występują wybiórczo i bez należytej konsekwencji. Na przykład: mimo że pełniący służbę funkcjonariusze SG zobligowani są do posiadania obywatelstwa polskiego, to wobec nadzorującego tę służbę ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nie stawia się wymogu posiadania obywatelstwa wyłącznie polskiego. Podobnie nie jest wymagane posiadanie obywatelstwa polskiego wobec kandydatów do służby w Agencji Wywiadu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Wywiadu i Kontrwywiadu Wojskowego.

Na sędziów i prokuratorów nakłada się obowiązek posiadania obywatelstwa wyłącznie polskiego, ale wobec Ministra Sprawiedliwości nikt nie wysuwa takiego żądania.

Brak takiego obowiązku autorzy niniejszego projektu uważają za niedopatrzenie wymagające natychmiastowego skorygowania.

Wszystkie osoby sprawujące władzę opartą na prawie publicznym, począwszy od Prezydenta Rzeczypospolitej, poprzez posłów, senatorów, premierów, ministrów, a także niektóre osoby wskazane w proponowanej ustawie, poza pełnieniem funkcji mających istotny wpływ na bezpieczeństwo państwa, mają dostęp do informacji tajnych i ściśle tajnych. Informacji, do których dostęp jest ściśle regulowany i przynajmniej w stosunku do części z tych informacji, które odnoszą się do spraw kluczowych dla ochrony najważniejszych interesów państwa i obywateli Polski, kwestia posiadania obywatelstwa polskiego powinna być warunkiem koniecznym, gdyż istnieją przesłanki, że informacje takie powinny być dostępne jedynie dla osób, dla których dobro Polski i Polaków, jest dobrem najwyższym.

Autorzy projektu nie zakładają, że brak zapisów o wyłącznie polskim obywatelstwie w wielu kluczowych dla bezpieczeństwa Polski ustawach wynika z czyjegokolwiek celowego działania,

ale wyrażają przekonanie, że- bez względu na to, czy ta ewidentna luka wynika z braku należytego nadzoru procesów legislacyjnych, przezorności czy z grzechu zaniechania- należy podjąć niezwłoczne działania porządkujące obecny stan prawny.

Należy podkreślić, że w przeszłości nawet przedstawiciele ruchów utożsamianych z ruchami narodowymi, nigdy nie podnosili kwestii posiadania wyłącznie polskiego obywatelstwa na eksponowanych stanowiskach, jednakże w obliczu sytuacji wojennej w najbliższym otoczeniu Polski niniejsza kwestia, zdaniem autorów, winna być podniesiona niezwłocznie i przepracowana w najszybszym możliwym terminie.

Ustawa nie pociąga za sobą skutków w sferze finansów państwa.